

Bemærkninger

til Afhandlingen om „Bedligholdelsen af Forbunds-
kraften i Skovene under sammes Selvforlyngelse“,

af Overførster Dahlstrøm, Frysensborg.

I nærværende Tidsskrifts fjerde Række, 1ste Bind's 3die Hefte, findes en af Forstkandidat Lütken efter „L. Bauers Monatschrift für das Forst- und Jagdwesen“ meddelt Afhandling, benævnt: Om Bedligholdelsen af Forbunds-kraften i Skovene under sammes Selvforlyngelse.

Indsenderen af nærværende Artikel har troet ikke at burde unblade at bidrage Sit til at forebygge, at den i ovennævnte Afhandling udtalte Anskuelse, ved at henstaa uimodsagt, skal blive flaaet fast.

Uden at turde inblade mig paa at benægte Rigtigheden af det, Forfatteren kalder faktisk rigtig, skal jeg indskrænke mig til et Forsøg paa at godtgjøre, at det heldige Resultat, som siges opnaaet ved den af Forfatteren foreslaaede Fremgangsmaade, ikke i alle Tilfælde kan ventes.

At en Del af Forbunds-kraften gaaer tabt ved den naturlige Forlyngelse, er en Sætning, som ikke trænger til Bekræftelse, men ligesaa upaatvileligt er det formentlig ogsaa, at dette Tab staaer i direkte Forhold til den Grad af Uds, som ved Hugststillingen bringes ind i Bestanden, og til det Maal af Tid, der ligger imellem det Moment, da Besaaningshugsten stilles, og det, da den nye Opvæxt er saavidt fremmet, at den omtrent dækker Bunden. At Besaaningshugsten ofte stilles for

mørkt skal villig indrømmes, men det skeer da af en ikke ganske unaturlig Frygt for en Forværrelse af Jordbunden i det Tilfælde, at Besaaningen mislykkes, og at dens Lykken eller Mislykken er betinget af mange andre Omstændigheder, end netop Lysgraden, trænger forhaabentlig ikke til Bevis. To af de Onder, som hyppigst have skadelig Indflydelse paa den unge Opvæxt, ere Græsvæxt og Froststade, men at begge disse kraftigere modarbeides ved en mørk, end ved en lys Stilling, kan vel ikke nægtes; det forstaaer sig, det første af disse Onder vil man vel paa den af Forfatteren forudsatte Jordbund ikke have meget at frygte for, men jeg skulde meget betviøle, at en Jordbund, som først ved en stærk Lysstilling ligesom tvinges til at frembringe en tarvelig Vegetation af Mos- (og maaste Lav-) arter, egner sig for Vøgen.

Jeg har allerede udtalt, at jeg ikke drifter mig til at nægte det af Forfatteren som faktisk anførte, men jeg haaber da ogsaa, at mit Udsagn ikke drages i Tvivl, naar jeg forsikrer, at jeg paa Syd- og Sydvestfraaninger, meget stærkt udsatte for Solen, har opelstet særdeles gode Vøgebevoxninger ved at følge den gammeltdags Regel: At stille Høgsten mørk, i samme Forhold som den er udsat for Solens udtørrende Paavirkning; men, det forstaaer sig, i samme Forhold, som Beliggenheden har været udsat, eller Jorden slet, er Bearbejdningen i Dybden foretaget; det er efter min Formening netop denne dybe Bearbejdning, som kan tilstede en lys Høgstilling, uden at jeg derfor kan indrømme, at den mørkere Stilling virker hemmende paa Væxtligheden, naar Lys blot i rette Tid bliver skaffet tilveie, men en aldeles nødvendig Betingelse for den af Forfatteren foreslaaede Høgstilling er sieblikkelig Esterhjælpning med Saaning eller Plantning, i det Tilfælde, at den naturlige Besaaning mislykkes.

Forfatteren karakteriserer Side 216 den af ham eksempelvis tænkte Jordbund som mager og værende af ringe Dybde, men udbryder Side 217, at man, ved at besøge en af de gammeltdags mørke Høgstillinger, der i flere Aar har ventet paa naturlig

Besaaning, vil finde, at „Grunden, der oprindeligt var dyb og ingenlunde fattig paa organiske Næringsstoffer, er udtørret, udmagret og mangen Gang bleven saa haard og storpet, at den for det meste er uskikket til Besaaning“. Uden at ville indlade mig paa en Drøftelse af de to, paa hver sin Side udtalte, høist forskellige Domme om Jordbunden, skal jeg med Beklagelse indrømme, at Jordbunden altfor ofte forværres ved en utilgivelig Afventen af naturlig Besaaning; men mon ikke denne Forværrelse skulde vise sig i endnu stærkere Grad ved den lyse Hugststilling? Og mon ikke Forfatteren skulde have fundet en mere almindelig Tilslutning, naar han havde modificeret sin Anskuelse derhen, at en lysere Hugststilling kun da er tilraadelig, naar den gaaer Haand i Haand med en dyb Jordbundsbearbejdning, og øieblikkeligen efterfølges af Kultur, naar Selobesaaning mislykkes? Det Bevis, Forfatteren har hentet for sin Paastands Rigtighed i den Omstændighed, at Selobesaaning er vellykket paa mindre Pladser inde i sluttet Bestand, hvilke tilfældigvis ere stillede lyst, turde være af forholdsvis ringe Betydning, idet saadanne Steder altid have tilstrækkelig Sidsdygge, men hvorledes det vil kunne lade sig gjøre at skaffe denne tilveie i en Bestand af større Udstrækning, navnlig paa skarpe Sydsraaninger, ved den af Forfatteren foreslaaede Hugststilling, forstaaer jeg ikke.

Forfatteren bemærker endvidere Side 218 som Støtte for sin Paastands Rigtighed, at Besaaningshugster, stillede efter skolerette Regler, mislykkes for ham, samtidigt med at Bønderstove, der vare lyst stillede, men forøvrigt af samme Jordbundsforhold og Beliggenhed, viste en rigelig Opgrøde; da jeg ikke er kjendt med de lokale Forhold i de af Forfatteren berørte Skove, kan jeg heller ikke afgjøre, om han muligvis har overseet et efter min Formening meget væsentligt Moment, nemlig Græsningen, som sandsynligvis har været udøvet i Bønderstovene, men maatte forbudt i de af Forfatteren administrerede Skove. At Græsning førend og under Frøets Affald og den dermed forbundne, om jeg saa maa sige, Jordbundsbearbejdning

kan være af væsentlig Betydning for at Besaaningen skal lykkes, staaer for mig aldeles klart, og har i Oldenaaret 1864 yderligere bekræftet sig i en af de Skove, der høre under min Bestyrelse.

Paa Skoven har tidligere hvilet, og hviler tildels endnu Græsningsret, dog saaledes, at hver Bonde har sit Skifte; nu traf det sig saaledes, at den Del af Skoven, der stod for Hugst, var beliggende i den ene Ende, og uden noget bethdeligt Offer kunde frigjøres for Græsningsretten; denne Del, saavel som den nærmest tilgrændsende, hvor Græsningsretten, paa Grund af den ved mellemliggende Engstrimler betingede høie Afsløsningsfum, ikke blev afløst, havde fra tidligere Tider en Stilling, som efter mine Begreber var nogenlunde passende for en Besaaningshugst; der blev derfor kun hugget høist ubethdeligt, men derimod blev Jordbunden paa den for Græsningsret befrieede Del oparbejdet i Kvadrater til en Dybde af omtrent 4 Tommer; nu kom der visse her Planter i Hulserne, men saare undtagelsesvis udenfor disse, medens der i den tilgrændsende Del, som bestandig var udfat for Kreaturer, idet den ikke alene blev afgræsset, men ogsaa tjente som en Slags Drift til nedenfor liggende Stubmarker, kom en Opgrøde, som jeg næsten aldrig har seet rigeligere. Det kunde synes at indeholde en Selvmodsigelse, at jeg med min udtalte Anskuelse om Græsnings Gavnlighed vilde foranledige dens Afsløsning paa det til Hugst bestemte Sted; dog, Sagen er den, at jeg nok ynder Græsningen, men vel at mærke kun hvor vedkommende Skovbestyrer fuldkommen kan være Herre over den, og have i sin Magt at udelukke Kreaturerne paa Aarstider, hvor de afgjort vilde foraarsage Skade; dog, en yderligere Drøftelse heraf vilde føre mig for langt bort fra den foreliggende Sag, og jeg skal derfor heller ikke nærmere indlade mig paa et Spørgsmaal, som jeg forøvrigt betragter som aabent, og langtfra saa udtømmende afhandlet, som ønskeligt kunde være.

At Forfatteren Side 219 ligefrem drager i Tvivl, at Bøgen og Granen ere Skyggeplanter, forstaaer jeg ikke ret, da disse dog vel, maaste med Undtagelse af Ebelgranen, ere de af vore Skovtræer, som ikke alene taale, men ligefrem behøve mest Skygge.

Forfatterens Anskuelse om Dugfaldets Betydning kan visse-
seligen i og for sig være rigtig nok, men naar han synes at
antage, at intet Dugfald finder Sted i en endog saa sluttet
Bestand, er han sikkerligen i Bildefarelse; tillige vil, efter denne
Theori, Dugfaldet i hans lyse Hugststillinger (som dog i Pa-
renthes sagt kun betinger Abninger i Løvtaget af 8—12 □
Favne) langtfra fuldstændig opnaaes.

Naar Forfatteren Side 222 ved de i den tørre Sommer
1865 mislykkede Kulturer vil godtgjøre Dugfaldets store Be-
tydning, idet han mener, at det ved Overskygning forhindrede
Dugfald var Skyld i Kulturernes Mislykken, da maa han enten
dermed mene Saaning, — eller Plantning af spæde Planter i
Besaaningshugst, — eller ogsaa forstaaer jeg ham ikke; hos
os pleie vi ikke at foretage Kulturer paa Steder, hvor Over-
skygning af gammel Bestand kan finde Sted.

Forfatteren slutter med Ønsket om, at hans Afhandling
maa give Impulsen til opmærksomme Jagttagelser og grundige
Forskninger i den omhandlede Henseende; jeg kan her aldeles
slutte mig til ham, idet jeg dog tilføier Ønsket om, at den af
ham fremsatte Theori maa blive modtaget med behørig Kritik
og Varsomhed af enhver praktisk Forstmand.

Modbemærkninger

af Forstkandidat Lütken.

Til foranstaaende Artikel skal jeg med den ærede Redak-
tions Tilladelse knytte et Par forklarende og orienterende Be-
mærkninger, for om muligt at bidrage lidt til at stille dette for
Skovbruget saa overordentlig vigtige Spørgsmaal om Skovens

Gjenfrembringelse ved naturligt Frøaffald i det rette Øst. Den af Hr. Overførster Dahlstrøm angrebne Afhandling om Bedligholdelsen af Jordbundsraften i Skoven o. s. v., syntes mig i denne Henseende at anslaa den rigtige Streng eller dog ialtsald at egne sig godt til at henlede Skovbrugerens Opmærksomhed paa denne vigtige Sag, og derfor foranledigede jeg dens Offentliggjørelse i nærværende Tidsskrift, uden dog derfor at ville eller kunne paatage mig et solidarisk Ansvar for Afhandlingen i sin Helhed med alle i samme udtalte Anskuelser og Meninger.

Afhandlingens Forfatter troer, at Grunden til, at Bøge- og Granstovenes naturlige Forhyngelse saa ofte mislykkes, maa søges deri, at man stiller Besaaningshugsterne for mørke. Dette er Hovedtanken i hans Arbeide, og heri kan jeg ikke andet end være enig med ham, trods den af Hr. D. udtalte modsatte Anskuelse.

Gran og Bøg, de to Træarter, hvorom Talen her udelukkende er, kunne til en vis Grad taale Skygge, men de ere paa ingen Maade virkelige Skyggeplanter i den Forstand, at de trives bedst i Skygge. Noget lide de altid ved Overstygning, og en i Skygge opvoget Gran eller Bøg er altid svagere, end en, der fra Ungdommen af har staaet frit. Rigtig benyttet er denne Evne til at spire og fremvoxe i Skygge imidlertid af stor Betydning med Hensyn til disse Træarters naturlige Forhyngelse, idet den gjør det muligt ved passende Overstygning baade at bevare Jordbunden mod Solens og Lustens altfor stærke udtærende Indvirkning, og at hindre at andre mere lyselsfende Planter tage overhaand og fræde de spæde, i Begyndelsen langsomt voksende Gran- og Bøgeplanter, men man maa vel vogte sig for at trække for stærke Bøxler paa denne i sig selv saa helbige og værdifulde Evne, da dette let kan føre til den unge Opvæksts Udelæggelse.

At Bauer ikke uden Grund advarer herimod, derom vidue de mange mislykkede Selvbefaaninger, man ogsaa her i Landet overalt møder i Bøgestovene; thi om disse end ikke alene

hidrøre fra en oprindelig for mørk Hugststilling i Forbindelse med en efter Planternes Fremkomst for længe opsat Udhlysning, men ogsaa fra andre Feil i Behandlingen eller fra tilstødende Uheld, tør det dog vist med fuld Føie antages, at en feilagtig Hugststilling, og da navnlig en for mørk Stilling i Besaaningshugsten, idetmindste i mange Tilfælde maa tælles blandt deres væsentligste Aarsager.

Hr. D. indrømmer, at Besaaningshugsterne ofte stilles for mørkt, men undskylder det med en ikke ganske unaturlig Frygt for en Forværrelse af Jordbunden i det Tilfælde at Besaeningen mislykkes. Undersøge vi disse Ord lidt nærmere, da finde vi, at Roden til Ondet netop skjuler sig under dette tilsyneladende ret plausible Raisonnement, der kun altfor ofte høres, ja endog doceres fra Kathedrene. Man stiller altsaa med Forsæt Besaaningshugsten for mørk, det vil sige mørkere end man selv antager det gavnligt for de unge Planter, alene i den Hensigt at bevare Jordbundens fulde Kraft. Men hvad nytter det, at Jorden er god, naar Plantens øvrige Livsbetingelser Luft, Lys og Fugtighed mangle eller dog kun ere tilstede i en utilstrækkelig Grad. Trods den gode Jord vil Opvæksten under saadanne Omstændigheder enten ganske mislykkes eller dog kun blive svag, sygelig og uden Livskraft. Men, naar Opvæksten svigter, vil ikke engang Jordbundskraften kunne bevares; thi, som Hr. D. meget rigtigt bemærker, Krafttabet afhænger ikke alene af Lysgraden, men ogsaa af den Tid, der forløber, inden Lyset igjen udelukkes, og saaledes vil Jordbunden selv i mørke Besaaningshugster, der efter at den første Besaaning er mislykket, skulle henstaa i et længere Tidsrum for at afvente et nyt Udenaar, tabe ikke ubetydeligt i Kraft, og tilsidst, naar Hugststillingen endelig, maasse efter gjentagne uheldige Forsøg, er bleven lys nok til at der i denne Henseende intet er iveien for et godt Udfald, være bleven saa udmagret eller saa overgroet med Ukrud, at al naturlig Forhængelse maa opgives eller dog først bliver mulig efter en grundig Jordbundsbehandling. Det gaaer her som sædvanligt, naar man

ikke forstaaer at begrænde sig, men stræber efter for meget; man opnaaer intet, men høster kun Tab og Skuffelse. Man tilsigter paa een Gang to Diemed, idet man baade vil have en god Opvæxt frem og tillige bevare Jordbunds-kraften albeles ufvækket, uden at lægge Mærke til, at de ere uforenelige og modstridende, og forseile dem derved begge. Og om man end kan undgaa Jordbundsforringelsen, naar Aabningerne i Løvtaget ved Hugststillingen gjøres saa ubethdelige, at Trækroneerne snart igjen slutte sig fuldstændig sammen, vil man være saa meget desto sikrere paa ingen Opvæxt at faae og følgerig ganste at gaa glip af den gunstige Chance til en let og billig Forhyngelse, ethvert godt Oibenaar byder, ikke at tale om det Tilvæxttab og den Forstyrrelse i Skovens regelmæssige Drift, som enhver mislykket Operation af denne Art tillige nødvendigvis maa foranlede.

Langt vigtigere synes det mig derfor at være ved Stillingen af Besaaningshugsten, som Bauer har foreslaaet, udelukkende at have Opvæxtens Tarv for Die uden noget Bihensyn til Jordbunden. Denne vil derved ganste vist blive mere udsat for Solens og Vindens udtærende Indflydelse, men Blotstillelsen vil dog kun blive kortvarig, idet den under de tilveiebragte gunstige Forhold kraftigt fremvoksende unge Opvæxt snart igjen vil dække og beskytte Jorden, saa at det samlede Krafttab rimeligvis endog vil blive mindre end i de mørke Hugststillinger, hvor Udsningsgraden vel er ringere, men til Gjengæld varer saa meget desto længere.

Bistnok er det muligt, at Selvbefaaningen ogsaa kan slaa feil her, om end Styggeforholdene ere aldrig saa nøie afpassede efter de unge Planter's Fordringer, fordi ogsaa andre Forhold indvirke paa Planter's Væxt og Tribsel; men det maa dog indrømmes, at Udsigten til et heldigt Udfald maa være større, hvor en saa vigtig medvirkende Faktor som Hugststillingen er i fuld Overensstemmelse med Opvæxtens naturlige Trang, end hvor dette ikke er Tilfældet.

Men, om det nu end ikke vil være vanstelig at tilbeibringe Enighed, saalænge man indskrænker sig til i ren Almindelighed at fremsætte den Paastand, at den Hugststilling, som bedst befordrer de fremspirende unge Træers frodige og kraftige Fremvæxt, ubetinget bør vælges, viser Uenigheden sig strax igjen, saasnart det nøiere skal bestemmes, hvorledes denne Hugststilling da i et givet Tilfælde bør være. Dette er Hovedspørgsmaalet ved enhver Besaainingshugst, og herom dreier Striden sig ogsaa nærmest i nærværende Tilfælde. Bauer stiller sine Besaainingshugster lysere end sædvanligt, men modificerer selvsølgelig Stillingen efter Jordbundens Bestaffenhed og Bøgestebets Natur og Beliggenhed. I Skove paa solrige, tørre og ufrugtbare Skraaninger, hvilke Lokalteter han i den imødegaaede Afhandling fornemmelig har for Die, fordrer han, at Sammenhængen i Løvtaget skal brydes fuldstændigt, saaledes at der overalt opstaa Abninger paa 8 til 12 □ Favne uden nogen umiddelbar Overstgning. Hr. Dahlstrøm mener, at der derved kommer for meget Lys ned i Bestanden, men giver forøvrigt ingen nærmere detailleret Beskrivelse af den Hugststilling, han anseer for hensigtsmæssigt. Kun forsikrer han, at han ved at følge den gammeldags Regel, at stille Hugsten mørk i samme Forhold som den er udsat for Solens udtørrende Paavirkning, har opelstet særdeles gode Bøgebevogninger paa stærkt for Solen udsatte Syd- og Sydvestskraaninger. Rigtigheden heraf skal paa ingen Maade betvivles, og det saa meget mindre som B. aldeles ikke benægter Muligheden af, at noget saadant kan stee, naar de unge Planter's Spirning og paafølgende Væxt begunstiges af fugtigt og regnfuldt Veir; men hvo veed, om han ikke vilde have opnaaet endnu bedre Resultater ved at følge Bauers Regel. Forøvrigt lader der sig næppe udtale nogen bestemt Mening herom, saa længe man ikke kender den brugte Hugststilling nøiere. Den karakteriseres som mørk i samme Forhold som Lokalteten er udsat for Solens udtørrende Paavirkning, men denne Betegnelse er altfor vag til at give nogen bestemt Forestilling om, hvor

mørk eller hvor lys Stillingen har været. Udtrykket „gammeldags Regel“ giver i denne Henseende ligesaa liden Oplysning. Existerede der en saadan almindelig antaget Regel, maatte denne vel have fundet sit Udtryk i Literaturen, men her møder man meget forskjellige Anskuelse. Saaledes mener f. Ex. Hartig, at Afstanden imellem Grenespidsene i Bøgebefaaningshugsten bør være 6 til 8 Fod, Pfeil sætter denne Afstand som Minimum og stiger derfra op til en Afstand af 40 Fod. Hundeshagen derimod forlanger, at Grenespidsene skulle berøre eller i visse Tilfælde endog gribe noget ind i hinanden, og nærmest til ham slutter sig — for ogsaa at nævne en fransk Autoritet — Loreng i hans af Parade udgivne cours élémentaire de culture des bois. Om man nu end kan have Grund til at formode, at Hr. D. i dette Stykke nærmest følger Hundeshagen, da han jo bekjemper den lyse Hugststilling, kan man dog ikke med Visshed see det af hans Ord, og jeg maa derfor, for ikke at udsætte mig for at tillægge ham andre Anskuelse, end han virkelig nærer, ansee det for rigtigst, indtil fylldigere Oplysninger foreligge, at give Afkald paa den Fornøielse at sammenligne to Fornygelsesmaader, der visse, naar Hensyn tages til hvem det er, der bringe dem i Anvendelse, hver for sig maa have sine væsentlige Fordele. Uden altsaa at kunne gaa nærmere ind paa den Dahlstrømske Methode, om hvilken jeg forøvrigt paa Forhaand er tilbøielig til at nære den bedste Mening, skal jeg i det Følgende indskrænke mig til at fremhæve, hvad der synes mig at tale for Hensigtsmæssigheden af Bauers lyse Hugststilling, og leilighedsvis tillige stræbe at imødegaa de Indvendinger, Hr. D. gjør mod samme. Jeg maa her begynde med at gjentage, hvad jeg allerede foran har fremhævet, at Bøgen, som jo er den af de to her omhandlede Træarter, hvorom Talen især vil blive hos os, ingenlunde kan kaldes en egentlig Skyggeplante. Kun i den ganste spæde Alder under Spiringen og strax efter samme, medens de unge Planter endnu staa med deres store Frøblade, er en stærk og vedholdende Paavirkning af Solstraalerne skadelig for disse, hvorfor de i

denne Periode af deres Liv utvivlsomt trænge til nogen Beskyttelse. Egentlig er det kun det svage Stængelstykke under Frøbladene, der i denne unge Alder er sensibel mod Sollyset; thi Erfaringen har lært, at naar blot dette beskyttes ved at ophobe løs Jord om Planten lige til Frøbladene, har denne ingen Skade af en fuldkommen fri Stilling, og man vil sølgelig kunne dyrke Bøg i det Fri, naar Frøet saaes i Rader, og de spæde Planter strax efter Spiringen hypes. Ved Selvbefaaing, hvor Planterne spire uden Orden og ofte i tætte Masser, er en saadan Hynning selvfølgelig umulig, og derfor er det her nødvendigt paa anden Maade at staafe de unge Planter nogen Beskyttelse. Dette skeer som bekjendt ved at overholde en Del af de gamle Træer, for ved disses Skygge at holde Solstraalerne borte; men da de unge Bøgeplanter forøvrigt befinde sig vel ved rigelig Luft og Lys, synes det rimeligt at indskrænke denne Skygge til det mindst mulige. Naar Stillingen er, som Bauer foreslaaer, og de gamle Træer altsaa staa hvert for sig med et vist indbyrdes Mellemrum, ville Solstraalerne ganske vist paa en Mængde Punkter finde Veie til Skovbunden og altsaa ligeledes træffe Opvæksten, men idet Kronernes Skygge, følgende Solens Bevægelse, vandrer jævnt hen over Fladen, vil Solffinnet paa ethvert enkelt Punkt kun vare meget kort, og derfor ingen Skade kunne gjøre. Ivertimod synes det rimeligt, at denne stadige Bærel af Lys og Skygge maa være de unge Planter langt gavnligere end det evige Tusmørke i de mørke hundeshagenske Befaaingshugster, og aldeles utvivlsomt er det, at de paa alle Regn- og Graaveirsdage, paa hvilke de end ikke i aldeles fri Stilling ville have det for lyst, maa befinde sig langt bedre under de frit og aabent staaende, end under de tættere sammensluttende Modertræer.

Men den lyse Hugststilling har ogsaa en anden væsentlig Fordel, som Bauer lægger overordentlig megen Vægt paa, nemlig den, at Regnen og navnlig Duggen i samme lettere kan naae og forfriske de unge Planter, end hvor disse ere stærkere overstygnede. Bistnok vil Dugfaldet paa Skovbunden, hvor

ringe Styggen end er, i stille Veir altid være noget mindre end paa fuldkommen fri Mark, af den simple Grund, at Overfladens Affjøling paa Grund af Varmestraalernes Tilbagekastning fra Trætronerne altid er noget mindre højt end her; men der vil dog altid naae mere Dug til Opvæxten, hvor Stillingen er lys, end hvor den er mørk, og Hr. D. kan da ialtfald ikke med Rette anvende dette Argument, da han jo paastaer, at der falder Dug endog i fuldkommen sluttede Bevørgninger, og erklærer det for en Bildfarelse, naar Bauer synes at antage det modsatte. Denne Oplysning om Dugfaldet i Skoven har unegtelig forbausset mig, thi jeg maa oprigtigt tilstaa, at jeg hidtil i dette Stykke har været af Bauers Mening; men naar en saa erfaren Praktiker, der jo absolut maa vide Veffed om en saa simpel Ting, saa afgjort paastaer det, drifter jeg mig ikke til en bestemt Modsigelse, hvor utrolig det end forekommer mig. Ja, paa Trætronerne opadvendende Side saavel som paa alt ubesthygget frit mod Luften vendende Løv falder der naturligvis Dug ligesaavel som paa Græs og Urter paa Marken; men paa selve Skovbunden i den fuldstændig sluttede Bøgestov! det havde jeg ikke troet, og til at bringe mig til at tro det behøves hele Hr. Oversørster Dahlstrøms Anseelse og Autoritet. Dog er det kun, om jeg saa maa sige, det rent fænomenale ved Dugfaldet, hvorom de to Herrer ere af forskellige Meninger, om selve Hovedsagen, Dugfaldets Vigtighed og Betydning for de unge Planter, synes de forøvrigt at være ganske enige, og jeg skal derfor ikke opholde mig længer ved denne Sag, men strax gaa over til at omtale et Par andre Differentpunkter af mere reel Bestaffenhed.

Det er allerede i det Foregaaende omtalt, at der gives Forhold, der kunne gribe forstyrrende ind, om end Styggeforholdene i Besaaningshugsten ere rigtigt afpassede efter de unge Planter's Tarv. Jeg tænkte herved især paa den Skade, som Foraarsfrosten og Græsvæxten kan foraarsage, og disse to Under har Hr. Dahlstrøm ogsaa nærmest for Die som Hovedargumenter mod den lyse Hugststilling, idet denne ikke formaaer

at hde tilstrækkeligt Værn mod dem. Heri har han vistnok fuldkommen Ret; vil man være sikker mod Græsvæxt og Frostskade, maa man ganske vist holde Besaaningshugsten meget mørkere, end Bauer anseer for rigtigt; men man løber da den samme Risiko, som foran omtaltes, da Taler var om Jordbunds kraftens Bevarelse, at faae en svag og sygelig eller maaste slet ingen Opvæxt. Man gjør derfor sikkert bedre i at modarbejde disse Under paa anden Maade.

Svad nu for det første Græsset angaaer, da angiver Hr. D. jo selv i en moderat og vel ledet Skovgræsning et fortræffeligt Middel til at holde samme i Aye, rent affeet fra, at man jo — som han ogsaa ganske rigtigt indvender sig selv — paa den Jordbund, Bauer forudsætter, næppe vil have meget at frygte af Græsvæxten. Naar han derhos betvivler, at den magre mosbegroede Jordbund, som er nærmere beskrevet under Punkt 2, Side 224, vil kunne frembringe god Bøgeffov, da maa han for det første vel erindre, at Bauer ikke alene taler om Bøg, men ogsaa om Rødgran, hvilken sidste Træart han naturligvis har tænkt paa for de omtalte Lokalteter, og dernæst ikke overseer af hvor maabelig Bestaffenhed den omtalte Jord er; han vil da sikkert indrømme, at man dog altid har mere Grund til at vente et gunstigt Resultat af en Granbesaaning paa en saadan løs Sandjord, naar denne forud er bunden ved et tyndt Overtræk af Græs og Mos, end saalænge Sandet endnu er i stadig Bevægelse.

Mod det andet af de nævnte Under: Frostten, anbefaler Bauer en passende Jordbundsbehandling strax efter Frøets Affald og Hugstens Stilning. Derved vil nemlig noget Frø komme dybere, andet mindre dybt i Jorden, og Spiringen som en Følge heraf indtræffe til forskjellige Tider. En enkelt Frostnat vil da ikke saa let kunne ødelægge den hele Besaaning; thi selv om de først spirede Planter gaa til Grunde, vil der af Efternølere sædvanlig endnu være nok til at danne en fuldstændig Bevogning. Naar først den vanskelige Spiringsperiode er overstaaet, vil Bøgen og Granen, navnlig paa det tørre høitliggende

Jordsmon, hvorom Bauer jo, som alt bemærket, fornemmelig taler, have mindre at frygte af Foraarsfrosten, især naar de itide herdes ved tiblig at vænnes til Luft og Lys. Holder man dem derimod ængstelig i Modertræernes Skygge, vogtende dem omhyggelig baade for Frost og Hede, ville de som for-
 kjælede Driehusplanter, naar de endelig engang skulle hytte sig selv, langt lettere ligge under for begge.

En, som det idetmindste forekommer mig, væsentlig Fordel ved den af Bauer anbefalede lyse Hugststilling er det, at man ikke her som ved de mørke Hugststillinger fristes til i det Uendelige at afvente nye Oldenaar. Lykkes Besaaingen ikke første Gang, maa man selvfølgelig strax tage sin Tilflugt til Kultur, og naar Bauer ikke udtrykkelig siger dette, da ligger det formodentlig deri, at det ikke er faldet ham ind, at Nogen kunde drage det i Tvivl eller tro, at han, der saa stærkt fremhæver det Fordærlige i at lade endog mørke Besaaingshugster henstaa i længere Tid, kunde være saa inkonsekvent at lade en Skov i aaben og lys Hugststilling afvente et nyt Oldenaar. Nei! derom kan der naturligvis slet ikke være Tale. Kultur er under saadanne Omstændigheder det eneste Middel, der fornuftigvis kan anvendes; men naar det betænkes, at man ikke sjelden maa ty til det samme Middel efter flere Gange for-
 gjaeves at have forsøgt Selvbesaaing, maa det vistnok erkjendes at være rigtigere strax at gribe til det, da megen Tilvæxt derved vindes, og uberegnelig megen Forvirring i Driftens regelmæssige Gang derved undgaaes. Da den lyse Hugststilling saaledes, ifølge sin hele Natur og Bestaaffenhed, altid maa være en aldeles forbigaaende Bevooringstilstand, der hurtigt afløses enten af naturlig eller kunstig Opvæxt, er det formentlig uberegtiget med Hr. D. at antage, at Jordbundsforværrelsen, der i de mørkere Hugststillinger foranlediges ved „en utilgivelig Afventen af naturlig Besaaing“, i den lyse Hugststilling vil vise sig i „en endnu stærkere Grad.“

Da Bauer Side 223 varmt anbefaler Jordbundens Be-
 arbejdelse og tilraader at foretage en saadan under alle Om-

stændigheder, og da det, som ovenfor viist, er i nøie Overensstemmelse med hans hele Tankegang, at Kultur strax maa træde til, hvis Selvbefaaningen mislykkes, ere de af Hr. D. opstillede Betingelser for en mere almindelig Tilslutning jo allerede fuldstændig fyldestgjorte, uden at nogen som helst „Modifikation“ af den udviklede Anskuelse er fornøden, og, skjøndt det ikke kan andet end vække nogen Forundring, at Hr. D. kan have overseet dette, skal jeg dog ikke opholde mig videre herved, men indskrænke mig til paa Bauers Vegne at udtale min Glæde over den saaledes aabnede Udsigt til en gjensidig Forstaaelse, idet jeg forøvrigt ganske kan tiltræde Hr. Dahlstrøms Mening, at Bauers Lære selvsølgelig bør modtages og behandles med Kritik og Varsomhed; medens det paa den anden Side dog tillige bør fremhæves, at den tilvisse fortjener en velvillig og omhyggelig Prøvelse.
